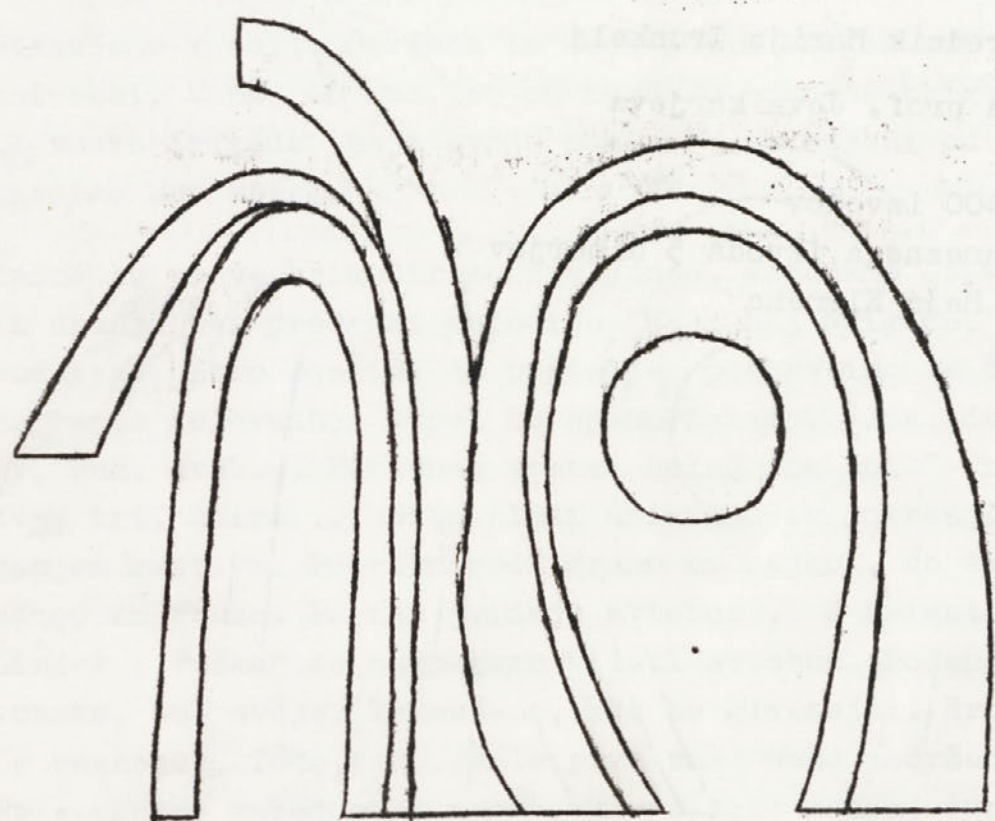

STEZICE

1

GIMNAZIJA

NOVO MESTO

stezice

1116756

letnik XXIV

leto 1977/78

številk 1

32017/9551

urejuje uredniški odbor (Barbara Bajc, Franci Beg, Mojca Hrovatič, Maja Klenenc, Anica Nemeč)

glavni urednik Marija Trunkelj

mentorica prof. Jevnikarjeva

naklada 400 izvodov

cena posameznega izvoda 5 dinarjev

opremla Maja Klenenc

HEJ, HAJ BRIGADE

Končno se odpeljemo. Na mah se pozabljene vse težave, ki so bile povezane z mojim odhodom na delovno akcijo. Hura, Makedonija, prihajamo! Mesec dni! Prva priložnost, da se postavim na lastne noge. Ne bo name, ki bi skrbel za mene, sama bom, enaka z drugimi. 18 urna vožnja. Nič zato. Kmalu mine.

Sredi popoldneva prispemo v naselje "VELJKO VLAHOVIĆ", ki je oddaljeno 10 km od Stipa. Drugih brigad se ni. Postrojimo se in ekonom naselja nam strokovno, kar "na oko", prisoja številke uniform. Obsojena sem na št. 48. Ko jo dobim, mi je odlično prevelika. Toliko časa tekam za ekonomom, dokler me nima čez glavo zadosti in mi da zaželeno številko, da se me je tako znebil.

Stanujemo v šoli. Dekleta iz vseh petih brigad smo skupaj v eni sobi. Komaj 40 nas je, od tega 20 iz naše brigade. Fantje iz vsake brigade imajo svojo spalnico. Utrujeni od vožnje zaspimo kot ubiti.

Začne se prave brigadirsko življenje. Vstanemo ob 4,30. Iz spanja nas predrami melodija "Hej, haj brigade," ki je naša budnica. Hitro skočimo iz postelje, pospravimo in že tečemo na jutranjo telovadbo. Napol še spimo nahamo: "Ena, dva, tri, štiri, ena, dva ... Poravnaj vrste! Delaj, ne spi!" In speš - ena, dva, tri, štiri... Nato sledi univanje in jutranji zbor z dviganjem zastave. Po razporedu gremo na zajtrk, ob šestih pa je odhod na traso. Po nas pridejo avtobusi. Z brigado "Janko Lisjak" "Puška" se nagnetemo v isti avtobus. Pojemo. Mi slovenske, oni svoje. Tekmujemo, kdo bo glasnejši. Hrup postaja že neznošen. Taka, tako je le prve dni. Naša zadržanost plahni. Prisluhnemo makedonski pesmi, ki je zelo mehka, čustvena in melodiozna. Posebno všeč nam je tista "Makedonsko djevojče". Prilegnemo tudi malo ...

Trasa. Koliko spominov me veže na to "strašno" besedo! Res, če priznam, najprej sem mislila, da so delovne akcije kot ne-kakšne počitnice na prostem, da niso rentabilne, da ne ustvarjajo dobička.

Prva dva tedna se vozimo dve uri daleč. Pripravljamo cesto, ki bo povezovala Štip z mestom Turtel. Makedonija - to je suha trava in kamenje in ovce in ovčarski psi in prijazni ljudje. Smo visoko na planoti Plačkovici. Fantje se vržejo na skale, dekleta pa nakladamo samokolnice z zemljo in jih tudi odvažamo. Skale so trmaste, fantje še bolj. Krampi se lomijo, vendar je ob cesti že lepa skladovnica kamenja. To bo točk!! Sonce pripeka, vendar ga ne čutim, ker pihlja lahen vetrič. Hrbti nam kmalu pordeče. Hura, malica prihaja! Nagnetemo se v vrsto in ko volkovi planemo nad jedačo. Tišina, nihče nima časa govoriti. Ko je najhujša lakota potolažena, se začno kresati šale. Zbadamo se in se smejimo. 49 nas je v naši brigadi, ki se imenuje "Katja Rupena". 20 deklet in 29 fantov. Smo od vsepovsod - iz delovnih organizacij, medicinske šole, ekonomske šole, gimnazije itd. Tudi enega Čeha imam. Ime mu je Slavek in ima 26 let. Prve dni je večkrat zapustil traso in šel počivati. Od tam nas je gledal, kako se zagrizeno spopadamo s kamenjem, s kubiki zemlje in skalami. Najbrž ni mogel razumeti, od kod nam ta trdovratnost. Sčasoma pa ni mogel več le gledati in sedeti, pridružil se nam je. Prav pridno je vozil "korole" in tistega malce vzvišenega izraza "ah, vi otroci" ni bilo več zapaziti. Celó vzklikal je z nami razna gesla, kot: "Tito, partija, omladina, akcija! Mi smo Titovi, Tito je naš!"

Delamo do 13^h. Vročina postaja neznosna, 37° C. Pa vendar nismo utrujeni, smejimo se in ne vem, od kod črpamo moči. Ko posedemo po sedežih v avtobusu, začutim bolečine v križu. Oglasi se pesem. Kako zavidam našim makedonskim tovarišem! Kadar so žalostni, utrujeni ali melanholični, zapojejo. Vse telo jim niha v ritmu, pozabijo na vse. Zanje obstaja le še eno: pesem. Enakomerno brnenje motorja me zaziblje v sen.

"Hej, zbudi se!" me kličejo in vlečejo za roko. Prispeli smo v naselje. Po hitrem postopku se postavimo v zbor in že marširamo na kosilo, nato pa pod tuš. Od 15^h - 14,30 je predviden počitek, vendar je le malo brigadirjev takrat v svojih sobah. Zaposleni smo z urejevanjem zidnih časopisov, urejanjem prostora okrog štabnega šotora, pripravljanjem Biltena in s tisoč drugimi stvarmi. Ob 16³⁰ so na sporedu športne aktivnosti. Brigadirji se navdušeno pode za žogo na nogometnem igrišču, v telovadnici pa je košarkaška tekma. Dekleta igramo odbojko.

Politična predavanja so na sporedu pred večerjo. V začetku skrbno poslušam, potem pa se začnem dolgočasiti. Tolčemo komarje, ki neusmiljeno napadajo v celih eskadriljah.

Na večernem zboru berejo ocene za higieno in pospravljenost spalnic, urejanje prostora okrog štaba, za brigadirskega duha, za jutranjo telovadbo in za zidne časopise. Ocenam aktivnosti v naselju sledijo še rezultati s trase. Vsi zadržujemo dih. Brigada, ki doseže največ procentov, navdušeno vzklika in tudi drugi ji pritegnemo.

Večerji sledi kulturni program ob tabornem ognju, ki se večkrat zaključi s plesom. Jasno, imamo "živo" muziko. Repertoar ansambla je zelo obsežen. Začne se s popevkami, konča pa vedno s koli. Takrat vzvalovi čela telovadnica. Slovenci stojimo nekoliko ob strani, ker pač ne znamo, smo okorni in šele povabilo! "Ajde, sestro, dođi, da igramo," me pritegne in vključim se v dolgo kačo. Tudi z drugimi je tako. V začetku smo nerodni, potem pa nam gre vse bolje. Čudovita so ta kola! Najbolj všeč mi je grško kolo, ki spominja na glasbo Mikisa Teodorakisa.

Čas po večerji prehitro mine. Iz zvočnikov se razlega "Zemljo moja", ki nas kliče k počitku.

Dnevi bliskovito minevajo. Vsak je drugačen od prejšnjega. Z brigadirji iz drugih brigad poštanemo res pravi tovariši, bratje.

Pobratimo se z vsemi brigadami. Najprej z brigado "Janko Lisjak - Puška", nato z brigado "26. julij" iz Skopja in brigado "Ilinden". Brigada "4. julij" pa se je pobratila z vsemi štirimi brigadami naenkrat že na začetku akcije. Na bratenju jemo po stari slovanski šegi kruh in sol in pijemo vino.

Zadnji dan. Vsi smo nekam pobiti. Brez dela se potikamo po naselju in nihče ne ve, kaj naj stori. Prtljaga je že zdavnaj spakirana. Do odhoda so še štiri ure. Uh, kako sovražim to neskončno čakanje! Ne zdržim več. Kar naenkrat si imamo vsi toliko povedati, izmenjujemo naslove in si obljubljam, da se bomo gotovo še srečali. Trdno sem sklenila, da ne bom jokala, a čustva me premagajo. Nisem edina. Tudi fantom pri 25 je stopila rosa v oči. Nekaterim že drse solze po licih. Pojejo. Objemamo se. Pari, ki so se našli, se ločujejo. Njim je najtežje. Ne moremo in ne moremo narazen. Končno je že vsa prtljaga v avtobusih. Nagibamo se skozi okna in strmimo v prijatelje, dokler ne postanejo njihovi obrazi le obrisi in nato pike, ki se hitro oddaljujejo.

Srečno, bratje! Lepo mi je bilo z vami in tega ne bom nikoli pozabila. Postali ste del mene, z mano ste delili vse veselje, težave in bridkosti brigadirskega življenja, ki je iz mene napravila novega človeka. Odrasla sem.

Maja Tovšak, 4. a

ODMEV PARTIZANSKIH PUŠK V SRCIH MLADIH

... Zdaj zaori, pesem o svobodi,
preko logov in gozdov...

Mogočno jo odnevala pesem in vedela sem, da se je njena melodija ustavila prav pri vsakem posamezniku v dvorani. Je kdaj raz

nišljaj o svobodi? Ali sploh ve, kako težko so nam jo priborili?

Gledala sem drobne, rdečelične deklice s kitkami, kako zavzeto in s kakšnim ponosom so odpirale svoja usteca, vsa dvorana je bila njihova. Za trenutek se mi je zazdelo, da so svoboda prav one, majhne, pojoče deklice. Da je svoboda vsak pedenj okoli mene, vsak košček neba nad menoj, vsaka misel in beseda... Svoboda moraš občutiti, da je tvoja, naša... In potem, potem sem se spominjala izleta na Petrovo goro.

Takrat, bilo je pred letom dni, sem s turobnostjo v srcu spoznala, kaj pravzaprav je svoboda, koliko dni in noči, mesecev, je bilo žrtvovanih zanjo.

Pozno jesensko popoldne se je počasi nagibalo k večeru. Zajel nas je hlad mogočnih, stoletnih bukev, in če sem pogledala navzgor, v njihove krošnje, sem videla, da se še poslednji žarki sonca lovijo med vejami. Po nebu se je razlila rdečkasta svetloba in vsenaokrog je postalo še temnejše. Ni me bilo strah, toda v meni je divjal občutek negotovosti in nisem ga mogla ublažiti. Stali smo pred lesenimi barakami; mogoče bi morala takrat poslušati vodiča, toda moje misli so odplavale v preteklost... Zdelo se mi je, da slišim klice ranjencev skozi majhna okna barak. Mnogo jih je... Pritajeno ječanje iz temne, zatohle notranjosti se zliva z oddaljenimi glasovi pušk. Ostali so brez rok, brez oči, brez nog, samo s strašnimi spomini na preživeto junaštvo.

Hodili smo naprej in gosta plast listja nam je šelestela pod nogami. Naenkrat sem zagledala v daljavi grič, in kolikor bolj smo se bližali, tem razločneje sem videla, da je ta grič pravzaprav pokopališče. Leseni križi, brez imen, so stali drug zraven drugega. Stisnilo me je pri srcu...

... Veš, mama, lepo je živeti,
toda za kar sem umrl,
bi hotel še enkrat umreti...

Hotela sem misliti na kaj drugega, toda ta strašna misel me je ovila in popeljala s seboj med grobove, med usode ljudi, njihova življenja in smrt.

Koliko mater je ostalo brez mož, brez sinov, koliko otrok brez staršev, bratov, sestra? Koliko solza in krvi je bilo prelitih po naši zemlji, po zemlji, po kateri sedajle hodim. In vse to zato, da smo mi danes svobodni, da je sonce nad nami svetlo in jasno, da je naše življenje lepše in boljše od njihovega.

Še vedno so stale deklice tam in njihova lica so še bolj žarela, zdelo se mi je, da je njihova pesem še glasnejša in še nogočnejša. Napolnila je vsak kotiček v dvorani, stopila v srca mladih, vame pa se je zasidrila globoko, globoko.

Še dolgo potem, ko sem odhajala domov, je odmevala v meni in slišala sem tudi votel odnev korakov skozi noč, korakov tistih, ki so dali svoja življenja za mojo, za našo svobodo...

Barbara Bajc, 31c

KNJIGA

Stopila sem k oknu in ga čisto narahlo odprla, začutila sem hlad noči; počasi, počasi se je priplazil do mojih lic in se poigral z vršički las. Noč je bila meglena, pusta in tako zelo mirna; samo tiho šeleštenje listov sem lahko slišala in morda kje v daljavi kakšen zamolkel klic. Pogledala sem po sobi... ležala je tam, na postelji, z isto odprto stranjo, kot sem jo pustila. Ravno taka je bila kot vedno, stara, že neštetokrat prebrana. Toda bila je moja, sedaj je bila moja in čutila sem to. Listi so ji bili že narahlo porumeneli, in če sem jo pritisnila k obrazu, sem lahko začutila vonj po trpkem.

Kolikokrat sem že prebrala to knjigo, kolikokrat sem se v samotnih popoldnevih vračala k njej in nikoli me ni razočarala. Imela je posebno privlačnost, bila je tako prijetno skrivnostna.

Že od nekdaj sem imela rada pravljice, pripovedovali so mi jih, ali pa sem jih brala sama. Rada sem imela tisti čudežni svet, v katerem je vedno vse lepo, hotela sem postati košček njega in živeti v njem. In ta ljubezen do nečesa neresničnega, lepega, ta mi je ostala.

In tista knjiga je samo moja, zdi se mi, da je prav nihče drug ne more razumeti. Tudi danes, ko sem se spet hotela vrniti v svoj mali, pravljичni svet, sem se vrnila k njej in sprejela me je tako kot vedno; s svojo junakinjo, ki bi bila lahko podobna meni, s svojimi travniki, ki bi bili lahko naši travniki, z gozdovi in prav takšnim suhim, rumenkastim jesenskim listjem, kot ga brcam vsak dan na poti v šolo. Nisem brala cele knjige, ne redno, ustavljala sem se samo na straneh, ki so mi vzbudile misli in občutja, o katerih sem potem še dolgo, dolgo premišljevala.

Dnevi so tako enolični in včasih želim zbežati od te neizbežne vsakdanjosti, želim se vrniti v svet, ki je bil nekoč samo moj, želim pozabiti, da me čaka jutri še en dan, morda prav tako siv in deževen. Takrat začutim, da mi more pomagati samo ta stara knjiga. Ne vem več natančno, kje sem jo dobila, morda je bila še mamina ali babičina. Poiščem jo, vedno ima svoje mesto med knjigami na polici, in postanem košček nje. Moje misli se prepletajo z mislimi na straneh in srečna sem, da lahko to občutim. Za trenutek sem se vrnila tja, kamor se mi včasih zdi, da spadam; med romantično stkano okolje, svet, dejanja, daleč proč od resnice in njene ničevosti...

Še vedno je bila noč in še vedno sem stala ob oknu. Zvezde na nebu pa so skozi megleno noč nagajivo svetlikale in tako je bilo, kot da se posmehujejo mojim mislim. Zaprla sem knjigo in

jo postavila na svoje mesto.

Takrat, takrat, ko bom spet potrebna lepih misli in bega iz vsakdanjosti, takrat bo spet "moja knjiga" in samo jaz jo bom lahko razumela.

Barbara Bajc, 3. c

HREPENENJE

Duh, ki ga zavoha vsakič, ko vstopi v sobo, je pust in neprijeten. Zdi se, kot da prihaja nekje od spodaj, izpod trhljih desk, ki grozno škripljejo, če stopiš nanje.

Zapre vrata. Zakaj vraga vsak dan, ko vstopi, to škripanje, ob katerem jo spreleti po celem telesu?

Da, ravno tak glas ima kot tista igrača, ki jo kupiš na stojnicah. Zavrtiš jo v roki in s čudnim, cvilečim glasom zapoje - kot ta vrata.

Prevzamejo jo temne misli...

Na dvorišču je stal otrok in v rokah tiščal igračo. Trdno jo je držal, kot bi se bal, da mu jo bo kdo snel iz drobcenih rok. Od nog do glave je bil prašen, po obrazu pa rjavo umazan. Neka plahost je sevala iz velikih, žalostnih oči, ki so jih skoro zakrivali kodri umazanih, sprijetih las.

Bila je nedelja, tista lepa, bela nedelja, ki pride samo enkrat v letu. In takrat dobi za dar najhno igračo, ki jo mati kupi na stojnicah. In enkrat v letu spet zasijejo velike, žalostne oči.

Padel je mrak in razširil svoje niti v otrokovo srce. Daleč, nekje izven njegovega sveta, se razlega klic. Zdrzne se. Plahe

oči, pravkar prebujene iz sanj, se zazro po lesenih stopnicah, vrhu katerih je stala mati. Z njenih lic je izginilo veselo nedeljsko razpoloženje, namesto njega se je nanje prikradla temna senca, podobna mraku. Kot bi se bala, da jo bo kdo slišal, je šepnila: "Noč bo, ata bo kmalu doma."

Tiho, oba s tennima sencama na obrazu, sta izginila v hišo.

Polprazno, enosobno stanovanje, ki daje vtis puščobnosti in mračnosti. Na steni nobene slike, vse je tiho in mrtvo. Pozimi je mrzlo, da se po stenah nabira ivje in mati pritiska malčka k mlačnemu štedilniku. Ta molči, kot bi razumel materino skrb in žalost in se grel ob velikem ognju njene ljubezni.

Sedaj oba nena sedeta: mati vzame v naročje dete, velike oči pa plaho zro iz mračnega kota. Zavlada tišina, ki jo v enakomernem ritmu seka tiktakanje ure. Čas teče počasi, mučno in leno odhaja ura za uro. Nenadoma se zasliši pred vrati znano bolešno pokašljevanje.

Materin obraz se še bolj zmrači, velike oči se stisnejo v kot.

"Najbrž bo oče. Pojdi in odpri, da se ne bo jezil!"

"Zakaj je danes tako čuden tvoj glas, mama?" sprašujejo velike oči in se začudeno upirajo vanjo.

"Tak pojdi, no!" nestrpno pristavi in zaziblje otroka.

Naposled skozi vrata hrupno vstopi oče. Že posiveli lasje so razmršeni in srajca visi zmečkana od pasu. Sobo napolni duh po cigaretah in alkoholu.

Mučna tišina. Oči mu srepe strme v ženo in otroka, ki ga drži v rokah. Roke še močneje stisnejo majceno bitje. Pogled se mu sovražno ustavi na velikih očeh, ki vse preplašene gledajo iz kota.

Tišino preseka rezek glas. "Kdo ti je pa dal tisto stvar?" in pokaže z mlahavo desnico na igračko. Drobná ročica stisne še močneje. "Menda ne bomo sedaj zapravljali za pankrta," se zadre proti ženi. "Seveda, ta bo nosil igrače po vasi, moj bo pa

stradal. Dokler bom jaz pri hiši, se to ne bo delalo!"

"Le kaj ti je storil otrok, da ga tako sovražiš? Kaj pa je on tega kriv?" odgovarja mati z zlomljenim, predirljivim glasom, da ji otrok v naročju zajoče.

"Kdo drug kot on! Kaj pa je bilo teba pankrta! Samo odžira nam hrano in prostor. Kar naj izgine tja, k tistemu tvojemu..!" V silnem gnevu iztrga iz ročic igračo ter jo zaluča ob steno, da se razleti na drobne kosce.

"Ti bom že dal igrače! Delal bi, delal, pankrt, kot moram jaz!"

Poslednja otroška radost je izginila iz oči in sedaj se je zdelo telesce v kotu še manjše in še bolj tenko. Velike oči je napolnila rosa in revno telesce se je stresalo v krčevitem, pritajenem ihtenju. Obup in beda sta napolnila kot.

Dolgo v noč je trajal prepir, dokler se ni naposled slišalo samo še tiktakanje ure, pomešano s pijanim smrčanjem.

Skozi majhno okno je sijala mesečina. Tiho, po prstih se je mati prikradla k mali postelji, na kateri je ležalo od strahu in ihtenja izmučeno telesce. Sklonila se je nadenj ter ga zamišljeno gledala v obrazek, obsijan od mesečine.

Neizmerno podobna sta si ta obraza. Oba stara, suha in ozka, z lepimi, temnimi očmi, ki zamišljeno zro v svet.

"Otrok moj, saj te inam rada; rada, kot sem imela nekoč njega." Usta se ji tresejo in v očeh se zalesketajo solze. Vse več jih je. Ko napolnijo velike oči, začno drseti po uvelih licih, vrtu in se upijajo v srajco. Tečejo, tečejo in zdi se, da jim ne bo konca. Kot bi se v solze spreminjala vsa temna žalost in v potokih tekla iz telesa. Zboji se, da se bo končno vsa utekočinila in se izlila po pusti, veliki sobi. Vzdrami se, z očmi še enkrat objame drobní obrazek in njena senca se izgubi nekje v temi.

Otrok pa sanja o igrački. Oče, tisti pravi oče mu jo je prinesel. To ni hudobni oče, nima srepih, sivih oči in ne pretepa. To je dober oče, lep. Nепrestano se smeji in pogovarja. Tako lepo govori o tistem svetu, kjer živi on. Govori, se smeji, nenadoma izgine in ostane spet samo pusta soba. Spet novo jutro, kruto in še temnejše od včerajšnjega, ki košček za koščkom izpodriva iz tega mladega srca sanje in jih nadomešča s kruto resničnostjo...

Osemnajst jih bo imela. Njen svet je majhen: soba, z duhom po trhljih deskah in s škripajočimi vrati.

Toda čudo! Žarek sonca je zasijal skozi okence v mali sobi. Razlil se je v osrečujočo svetlobo in napolnil srce, katero ga je z velikim hrepenenjem pričakovalo - polnih osemnajst let!

Ivanka Kužnik, 4.d

JESEN

Otožno in hkrati nežno so šumeli gozdovi, mrak se je počasi spuščal na zemljo. Kako rada sem imela te tihe, nežne večere. Predajala sem se sanjarjenju, otožnim mislim... In potem si prišel ti. Gozdovi mi niso več prepevali o žalosti, prepevali so mi o ljubezni. Bila sem srečna. Ob tebi sem odkrivala nov, lepši svet.

Kako težko sem pričakovala popoldneve, ki sva jih preživljala skupaj. Neskončni pogovori o pametnih in neumnih stvareh, nežno šepetanje in potem zadrega na najinih licih - mar je še kje kaj lepšega? Se še spominjaš, kako si mi govoril, da boš vedno moj, da sem zate edina. Verjela sem tvojim očem, ljubeče uprtim v moj obraz, verjela sem tvojim besedam.

Še zadnji teden sva bila srečna, potem pa - konec. Prišel si k meni in mi dejal, naj pozabim na vse, kar je bilo med nama. In sem pozabila. Svetu sem kazala lep in nasmejan obraz (takega, kot si ga ti ljubil), a v meni je kljuvala bolečina. Zdelo se mi je, da se je podrl ves svet. Vse je postalo ničevno, prazno, brez pomena, povsod okoli mene je zijala praznina, z vsakim dnem večja in strašnejša. S tabo je odšlo vse, kar sem imela rada, ostali so mi le gozdovi, ki mi še vedno pojejo, a sedaj samo še žalostne pesmi. V mojem srcu kraljuje jesen.

Milena Furlan, 3.c

TAVANJA

Danes sem se iskala v temi premišljevanj. Čakala sem trenutek nečesa. Iskala sem hip, v katerem se nič lahko preobrazi v nekaj. Hodila sem po labirintih svojega jaza in vanj drobila mrvice kruha. A kruh je postal težak, mrvice so prešle svoje zmožnosti, samo še hip... In morda bi vstala kot robot in vzela brez trohice zavedanja, vse, česar nimam. Pretrgala bi nit nekega obstajanja. Trenutek začetka nekega konca se je prevesil v nič, vse je postalo brezpomembno, spolzelo je med rokami. Praznina.

x x

Ne vem zakaj. Toda včasih naredim kaj takega, kar se ne ujena z mojimi mislini. Odločim se proti svojemu mišljenju. Kot da je nekaj v meni bolj odločujoče od zavesti. Kdaj je tisto "nekaj" zrastle v meni? Morda že na začetku, ko sta se jajčece in semenčica spojili v eno, da bi nastal zarodek. So bile že v zarodku zbrane vse noje lastnosti in ne morem ničesar spremeniti? Je bil že v zarodku moj odtujeni jaz? Vedno do-

končen, ne spremeni ga nobeno prenišljevanje. Se ni to samo zdi? Toda, če nekdo v meni diktira moje življenje, sem jaz sploh še jaz? Je vredno živeti, če sem samo številka v inventarju vodenja nečesa, česar ne priznavam? Ne, nočem postati lutka v okviru svoje notranjosti, ki je ne poznam. In vem, da se bom vedno borila proti razdvojenosti dveh jazov: mojega in odtujenega.

x x

Včasih begam po stanovanju. Od vrat do oken, potem do vrat... Tako naredim tisoče korakov, ki se jih sploh ne zavedam. Z nečim moram izrabiti energijo, ki raste v meni. Ko se umirim, se zaprem v svojo školjko neobstoja. Zajame me praznina, prirešana s tisočerih koncev pozabljanja. Takrat se zavem svojega neobstoja v velikih rečeh. Vse postane brezpomembno. A samo za hip. Začutim tesnobo, ki je v meni. Tesnoba prerašča v strah pred obstojem. Ruši okvire moje biti in prehaja v prostor. Soba postane celica in podrsavanje mojih korakov žvenket ključev. Ječar pa je moj jaz. Drži me. Trgam se mu. S pajčevino me veže na neko daljno obstajanje. Postanem delček stvarnosti, ki je nisen še nikoli videla. Vse postane preprosto in običajno. A vseeno s hladnim pridihom nepoznavanja. Morda je bila taka stvarnost nekje na začetku. Ko me še ni bilo. Ko so se zbirali atomi, da bi nastal človek. Najbrž se je vse izvršilo popolnoma nanensko. Nisen pa prepričana, da je imel kdaj skuppek atomov nek pomen. Ostal je že zaradi nečesa. Tisto nekaj je več od nič in manj od stvarnosti. Moj jaz, ki gospodari v poslednjih tančicah moje zavesti.

SEBI

Polna nečesa
odložiš očala
tiplješ v praznino
brskaš po labirintih
se zastrupljaš z lastno krvjo
čakaš na izgubljeno ladjo
gledaš v milimetre črnine
izgubljena med vsemi zakaji.

ooo

Skozi okno gleda noč.
Nemi blesk praznih oči.
Jokanje pozabljenega psa.
Luna zapašča delček mojega neba.
Grenkoba v grlu.
Utrinki nemoči v očeh.
Veter poje pesem o sanjah.

Lidija Gačnik, 2.e

MISEL

Sonce... ravnokar bo zatonilo med drobnim listjem jesenskega popoldneva, ki se izgublja v krošnjah dreves.

Strmiš, strmiš..., pa ne veš zakaj, čemu? Nekje daleč, se ti zdi, je ta obljubljena dežela, ki si jo že tolikokrat želel občutiti, pa ti ni nikoli uspelo. Vedno je ostala v tebi samo skrivnostna misel nanjo in vedno ti je bil spomin nanjo nekaj čudovitega...

... pravzaprav je bila samo rdečkasta svetloba, ki se je nenakomerno razlila po nebu, ko je sonce zašlo. Pa sem vseeno tako dolgo strmela vanjo. Gledala sem majhne, bele kopaste oblačke, ki so stali tam, sredi neba. Zdeli so se mi tako ljubki in prijazni, hotela sem jih objeti in položiti na nizo v svoji sobi. Čisto narahlo so bili obkroženi z valom sončnega rdečila in to jih je delalo še lepše...

Počasi se je rdečkasta barva izgubljala, vse je postajalo temnejše in drobni beli oblaki so izginili. Videla sem temne obrise dreves v bližini in tako čudno odbijajoče so njihove veje segale proti nebu. Vse je bilo mračno, skorajda pusto in grozeče. Naenkrat je izginila vsa lepota zahajajočega sonca.

Saj nisem videla sonca, saj je bil samo njegov odnev, njegov odhod...

Barbara Bajc, 3.e

ZAKAJ HODIM PO DEŽJU BREZ DEŽNIKA

Hodim po dežju. Ljudje me presenečeno gledajo izpod pisanih dežnikov. Jaz sem brez dežnika.

Dež ne pere in meni je lepo. Spominjam se. Spominjam se, kako sva z njo tudi hodila v dežju.

Hodila sva v dežju in se pogovarjala.

"Vidiš tisto kapljico!"

"Vidim dve kapljici."

"Tukaj sta padli na tla. Ti in jaz. Skupaj tečeta! Tečeta naprej, kljub oviram! Združili sta se še z drugimi kapljicami v pravi potok! Potok pa se izliva v tole lužo, ocean!"

To je ocean življenja. V njem je moja kapljica. Tudi tvoja kapljica je med milijoni drugih kapljic. Ti kapljici nekaj veže! Skupaj sta tekli, premagovali prve ovire. Morda še bosta še kdaj srečali v tem oceanu? Morda."

Gledala sva se v luži. Najina pogleda sta se srečala. Obrnila se je proč. Kot iz globin je prihajal njen glas:

"Če se ne bosta srečali, se bosta spominjali druga druge, kako sta skupaj premagovali prve ovire do oceana. Lepi bodo spomini!"

Tako se bosta spominjali, dokler ne bo prišlo sonce in ne bosta izhlapeli."

Zadnjič sem jo prijel za roko in odšla sva proti soncu. Rad hodim po dežju brez dežnika, ker ne dež spominja na ta pogovor z njo in mi je prijetno pri srcu. Rad živim. Tako lepo mi je, da si skušam celo zabrundati melodijo, čeprav sem čisto brez posluha.

Ljudje me začudeno gledajo.

Spomini pa so z vsakin dežjem lepši.

ISKANJE

Trenutek poprej sem imela še vse jasno pred seboj. Videla sem Sonjo, ki mi je pripovedovala o svoji najnovejši plošči in ljubezni, videla sem osamljeno jelko na griču, od katere se je obračala mesečina, in zimska noč je sijala vame. Nisem poslušala Sonje, jelka je bila nekje v daljavi. Spomnila sem se jutra. Odprla sem časopis in prebrala: "Iščejo pot miru." Mar res? Mar niso to spet prazne, vljudnostne besede? Mir... Ali je to, če lahko v miru prebereš revijo in se ne bojiš, da te bo poklicala mama s svojim vprašanjem ali prošnjo? Ali je to, če lahko mimogrede utrgaš jabolko z drevesa, in te ne bodo obtožili kraje? Morda pe je to nekaj drugega. Morda je to tišina nedeljskega popoldneva, ko čutiš srečo in...

Nasmejem se. Kako to, da je navaden stavek v časopisu zapustil tako sled v meni, ko pa ponavadi... Hm! Skoraj bi mislila, da je nekaj narobe z mano.

Zadnjič sem srečala starca. Hodil je sključeno, njegova drža mi je pripovedovala: "Ni mi bilo lahko v življenju." Sive oči so gledale naokrog, ponosno so se svetile. "Včasih je bilo tu vse drugače, pogledjte pa zdaj - ljudje so... srečni." Smehljal se je predse. Začudeno sem ga pogledala, na srečo ni ujel mojega pogleda. Tako ponosen je bil videti! Iz njega je sijalo zadovoljstvo, mir je žarel iz njega! Tisti notranji mir, najlepši mir na svetu! Na njegovem licu so bili sledovi viharjev, sledovi borb in vendar je čeznje sijalo nekaj, česar ne moreš opisati z besedami. Nikoli poprej ga nisem videla, govorila nisem z njim, toda povedal mi je, da se splača gnati, splača se prebijati skozi viharje. Ta starec bi mi vedel povedati, kaj je mir, znal bi mi pokazati srečo. Morda jo bom nekoč našla.

IZPOVED

Sedela je na trhljem štoru pod okriljem velike stare smreke. Njene oči so bile uprte v točko, kjer se nebo dotika z zemljo. Ni me pogledala, samo govorila je:

"Bežim, da bi ušla mrtvemu svetu, kjer sije sonce samotno in brez pomena. Boli potrto v praznih dlaneh.

Boli vsak dotik s ČLOVEKOM. Blodim kakor slepec po hodnikih večnega labirinta. Omahujem pod udarci "prijateljev", izgubljam se v nerazumljivih igrah življenja. Utopljam se v laži in lažnem blišču svojih misli, iščem izhode, ki pa vodijo v pogubo sovraštva. Sovražim, ker ne znam ljubiti. Pač, znala sem ljubiti, pa so me naučili sovražiti. Trgali so me kot hijene, trgali so nekaj, čemur pravijo človeška duša. Ne maram besed, rajši imam molk, ki ničesar ne razkriva.

Imam svoje življenje. Življenje svoje notranjosti. Samo enkrat sem dovolila, da je vstopil vanj nekdo - ČLOVEK in pustil boleče odtise... Odšel je.

V meni pa jočejo vsi zidaki moje duše od naporov iskanja in bolečine zavesti.

Žalost vzhaja s soncem in tone z mrakom sreče.

Nad mrtvim obličjem mrtvega sveta sije sonce samotno in brez pomena..."

Dekle, išči srečo z vzhodom sonca, ki sije včasih samotno in brez pomena...

Tudi človek je včasih sam in brez pomena...

Milena Sukovič, 2. b

GRENKA STAROST, POLNA SPOMINOV

Ko sem toplega jesenskega popoldneva sedela v svoji sobici za-
topljena v knjigo, sem zaslišala neznani glas, ki je bil hri-
pav, težak in tarnajoč. Radovedno sem se nagnila skozi okno in
zagledala grbavega starčka s palico v roki. Začutila sem, da
se mu je nekaj zgodilo.

Stekla sem po stopnicah, kolikor so mi noge dale, in obstala
pred prišlecem. Pozdravila sem ga in v sinjih očeh sem mu bra-
la tesnobo in žalost. Začel mi je tožiti, da so ga okradli in
glas se mu je tresel kot otroku, ki bo zdaj zdaj zajokal. To-
lašila sem ga, ko mi je pravil, kako je v gozdu nabiral kostanj
in mu je medtem izginil nahrbtnik in druge stvari, kajti zdelo
se mi je, da je vse to kam dal in potem pozabil na pravi kraj.
Čeprav se je sonce brez moči že pogrezalo za hribom, smo se z
očeton odpeljali v gozd, da bi našli "ukradene" stvari.

Ko je "okradeni" prepoznal pot, po kateri je zavil pred dobro
uro, smo se skobacali iz avta in šli raziskovat okolico. Sta-
rec naju je vodil gibčno in oprezno kot srnjak. Prišli smo do
križpotja in starec se je odločil za eno izmed poti, vendar se
ni je zdelo, da ni povsem prepričan, da je prava. Prišli smo na
jaso, po kateri pa starček ni hodil. Zdaj sem bila povsem pre-
pričana, da je vse poti in kraje zamešal. Mrak se je vse bolj
plazil med drevesi in se stiskal k tlom. Iskanje smo morali
preložiti na naslednji dan.

Po večerji sta oče in mami odšla po opravkih in z bratom sva
ostala sama s starcem. Koliko žalostnih resnic sva zvedela od
njega, koliko tožb in hval je vrelo iz njegovega polnega srca.
Najini glavi sta bili polni kot sod. Pripovedoval je o sinu
zdravniku in njegovi hudobni ženi. Ob besedi zdravnik sem se
zazrla vanj začudeno in usmiljeno. Na njem sem iskala kakšno
stvar, ki bi mu jo lahko dal sin zdravnik, toda ni je bilo.

Bila je le revščina in kruta resnica. Dalje je pravil o svoji grenki preteklosti, pa kljub temu s smehom na ustih. Ponosen je bil nanjo, zato jo je pripovedoval s tako odprto dušo. Zdel se mi je čist kot bistri potok, čist v svojih dejanjih in življenju. Smilil pa se mi je zaradi življenja, ki mu je prislo na starost samo nehvaležne otroke, ki jih je z muko spravil do kruha. Zasovražila sem njegovo hčer pijanko in sina, kateri bi ga bil nekoč skoro zadavil. Čustvovala sem z njim in bi ga poslušala še dalje, pa čeprav bi nogoče zvedela samo kruto resnico, ko se ne bi vrnili starši.

Legli smo spat in močno sem si zaželela, da bi inel starec jutri več sreče.

Ko me je zjutraj zbudilo sonce, sem se zavedala, kaj se je zgodilo prejšnji dan. Bila sem jezna nase, ker se nisem zbudila prej, da bi šla pomagat iskat. Ko pa sem v kuhinji zaslišala ropotanje, sem planila iz postelje in stekla pogledat. Za mizo je sedel starček z izgubljenimi stvarmi in usti do ušes. Razveselila sem se njegovega nasmejanega obraza.

Pri zajtrku sta oči in stric pripovedovala, kako sta vse našla s pomočjo ženske, ki jo je stric srečal. Ko se je naš obiskovalec odpravljal domov, nam je hotel dati v zahvalo denar, vendar smo to zavrnilo, saj smo vedeli, da ga potrebuje sam bolj kot mi. Na vsak način se nan je hotel oddolžiti in nam je ponudil kostanj. Ne, tudi tega nismo sprejeli, saj bo za merico kostanja dobil merico koruze.

Ko se je poslavljal, se je vsem zahvalil in iz oči mu je sijalo veselje. To je bilo največje plačilo in v sebi sem čutila zadovoljstvo, da sem lahko pomagala človeku iz nesreče.

Ko sta z očetom sedla v avto in se odpeljala na postajo, so se mi pred očmi zarisala njegova pripovedovanja. Zjokala bi

se od togobe, da so na svetu še taki ljudje, ki pustijo svoje starše tako zapuščene, uboge in prepuščene usodi. Za hip sem podvomila, da mogoče ni vse resnično, kar je pripovedoval, toda njegove iskrene, čiste sinje oči niso mogle lagati.

Irena Hrastar, l.b

KAJ VSE SMO ZAPUSTILI

Minilo je osem let in vse se je začelo znova. Včasih se spominjam, kako je bilo zadnje dneve pouka.

Vsakemu je bilo težko pri srcu, ko je pomislil, da bo zapustil šolo, v kateri je prebil osem let, osem let "trpljenja". Tudi meni ni bilo vseeno. Nisem si mogla misliti, da sem že toliko stara, da zapuščam osnovno šolo, kajti videla sem se kako sem pred osmimi leti boječe stopala po hodniku v rumeni oblekici z veliko marjetico na žepu. Pazljivo sem si ogledovala slike in napise, čeprav jih nisem znala brati. Bilo mi je vse tuje, novo. Bala sem se. Po teh hodnikih sem stopala osem let, znan mi je bil vsak kotiček, vsak napis in praske. Vse to mi je bilo domače, moje, del moje mladosti. Toda prišli so dnevi, ko sem morala vse to zapustiti in predati drugim. Groza me je bilo, ko sem pomislila, da se bo začelo vse znova, da bom zopet kot sedemletna deklica stopala po hodniku srednje šole in si ogledovala slike, fotografije in napise ter iskala razred. Večkrat sem mislila na to in solza mi je stekla po licu. Nisem se je sramovala, ne, ponosna sem bila nanjo, kajti to je bila solza slovesa, solza, v kateri je bila izražena vsa bridkost, da moram zapustiti to rumeno stavbo, v katero sem stopala dan za dnem vseh osem let. Zapustila sem sošolce in prijatelje. Mnoge med njimi ne bom nikoli več videla. Vsak se mi je zdel dober, vsakega bi rada prosila odpuščanja, če sem mu kdaj storila kaj

žalega. Toda nisem prosila, ampak upala. Upala sem, da mi je vsak odpustil in tudi sama sem odpuščala. Zapustila pa nisem samo sošolce, ampak tudi učitelje. Kaj vse smo govorili o njih? Smejali smo se jim in uživali, če smo jih jezili. Danes mi je žal.

Toda čas teče dalje in ne ozira se na posameznike. Tako je prišel dan, ko smo si še zadnjič segli v roko in si zaželeli: "Srečno!"

In zopet se poti in stezice življenja prepletajo. Spoznaš nove sošolce, prijatelje, doživljaš nove dogodivščine. Preteklost pa ostaja za tabo in z vsakim dnevom blede, z vsakim dnevom postaja manj pomembna, dokler ne bo izginila. Živimo za prihodnost.

Mojca Hrovatič, l.b

NA VLAKU

Po jeklenih tračnicah brzi skozi sivino novembrskega dne. Umirajoče listje dreves, polja in plotovi hiš se izgublajo v daljavi...

V kotu sedeža se stiska zamišljen fant. Kakih petnajst jih ima - najbrž. Sam? So se njegovi prijatelji izgubili sredi valov življenja? Ali pa jih sploh nikoli ni imel? Njegovi utrujeni roki mu kot roki mrliča ležita na kolenu, zgrbančeni in rjavi. Delo je utrudilo te roke in jim odvzelo njih belino in gladkost. Gotovo je doma s knetov, navajen na vsakršno kmečko delo.

Zdi se mi, da kar naprej premišljuje in tuhta. V njegovih očeh se utaplja žalost; tista grenka samotna žalost, ki ne najde nikogar, ki bi jo vsaj malo potolažil in utešil. Ali je na

njegovih ustnicah sploh že kdaj zaigral vesel nasmešek?

Poleg njega sedi starejša ženica. Njene drobne, svetleče se starčevske oči strmijo skozi okno. Kot bi hotele prodreti tja v daljno preteklost neizrekljivo hitro bežečih let in se povrniti v čas rosnih mladostnih dni. Starikav in naguban obraz ter sključena postava pa govorita svoje. Le delček življenja je še ostalo zanjo, saj se črna prst groba že počasi ugreza in odpira. Umakne pogled od okna, se zazre v svoje starčevsko telo in čaroben lesk v njenih očeh v trenutku ugasne.

Nasproti sive ženice pa sedi mlad človek v vojaški suknji in lista revijo. Z očmi kar požira mlada dekleta v Evinen kostimu in z zadovoljstvom lista po reviji. Končno prispe do zadnje strani in odloži revijo. Zamišljen se zazre v vrata, ki se odpro; ko vstopi v vagon sprevodnik. Med ščipanjem kart si zaželi, da bi bila ta karta kupljena za mnogo daljšo relacijo - za Črno goro, kjer je doma. Čuti, da pogreša dekle čedalje bolj. "Kakšna bi bila ona gola na strani take revije?" se vpraša, a se že naslednji trenutek ustraši te svoje misli. Svojemu dekletu pač ne bi dovolil, da bi jo opazovali, občudovali in kritizirali tudi drugi. Saj je samo njegova! Želi si mehko njenih prsi in prijetno toploto njenih ust. Toda... Zakaj mu nič ne piše? Zakaj mu je odgovorila le na eno samo pismo, ko pa jih je on njej poslal že deset? Mogoče pa nima časa, ko je pa tako pridna. Da, pridna in lepa. Mladi vojak se boji najhujšega, vendar še vedno vara samega sebe in najde sto in sto izgovorov, le tisti pravi vzrok, ki pa ga sluti in ki razjeda njegovo srce, ostaja neizrečen. V njem še vedno ostaja veliko upanje.

... Vlak pa brez prestanka brzi dalje v nove kraje, ne mencež se za skrbi in probleme osamljenega fanta, življenja željna hirajoče ženice in upanja polnega mladega vojaka...

Zdenka Jurglič, 3.c

LJUBITI

Hoditi za stopinjami
iskati v labirintih
pozabljati resnico
prekleti svoje upanje
poslušati jokanje sonca
pisati lačne pesmi
izgubljeni se v hrepenenju.

LJUBIM

Samoto.
Stopinje v dežju.
Jokanje padajočih listov.
Bele breze v mesečini.
Govorico noči.

JESENSKA

Na krilih tesnobe
hodim po sivih poteh.
Jesen je z mano.
Jesen je v meni.
Gole veje ječijo.
Na zadnjem listu solza.
Jesen in jaz.
Žalost in jaz.
Sivi oblaki na mrtvem nebu.

Lidija Gačnik, 2.e

JABOLKO

V sobi, na omari, je debelo, lepo in skoraj rumeno jabolko. Vsak dan komaj čaka, da pride domov, gre v sobo in gleda jabolko, ki ga ne sme pojesti, preden ne dozori.

Vsak dan z večjim poželenjem in radovednostjo čaka, da ga okusi, da končno zagriže vanj, v ta tako dolgo pričakovani sadež.

Včeraj pa se je zgodilo nekaj nenavadnega. Prišel je čas, ko je jabolko dozorelo. Zagrizla je vanj, polna pričakovanja, toda okus je bil tako navaden, nevreden tistega hrepenenja, s katerim ga je toliko časa pričakovala.

Razočarana ga je odvrгла.

Sedaj ne hodi več v sobo, kajti na omari ni več lepega jabolka. Omara je prazna, od praznine pa tako nima česa pričakovati...

Ivanka Kužnik, 4.d

SREČANJE

Sredi živahnega pogovora z mojo novo prijateljico me je nekdo poklical. Obrnila sem se in zagledala nekdanjo sošolsko, s katero sva dolga leta skupaj drgnili šolske klopi. Tudi ona je bila s svojo sošolko. Kadar sem mislila nanjo, bi ji imela toliko povedati, zdaj pa sva bili obe tiho. Ona je ogledovala mojo prijateljico, jaz pa njeno. Potem sem le rekla: "Kako se imaš?" "Dobro," je odgovorila. In zopet sva bili tiho.

Bilo mi je neprijetno, a na srečo naju je rešila ura, kajti ona je morala v šolo, jaz pa domov.

"Kaj se oglasi!" me je povabila ob slovesu. "Ti tudi," sem ji vrnila povabilo.

Obe sva natanko vedeli, da iz tega ne bo nič.

Postali sva si tujki. Kaj nama vsa ta leta prijateljstva niso pomenila nič? So bili potrebni samo trije meseci, da sva si postali tujki?

In kaj bo čez leto - bova raje pogledali v tla in šli vsaka svojo pot?

Anica Nemeč, l.e

RAZOČARANJE

Koliko vas je? Sto, tisoč, milijon? Na milijone majhnih, velikih, debelih in suhih, veselih in žalostnih, hinavskih, pravičnih, požrešnih in lačnih.

Hitite, dirjate, tekate, divjate... Kam? V sanjavi svet, kjer pada cvenk z neba v žep in vsak uživa v brezdelju? Ljudje, zakaj me obsojate? Kaj sem vam storila? Mar zato, ker ne zdržim vašega tempa? Nočem hiteti, dirjati, tekati in divjati z vani. Moj svet je samo moj. Moja, samo moja je sladka opojnost srca, ki ne obdaja in utaplja. Ne, ne dam je nikomur! Niti tebi ne, ki si se izgubil sredi njih in ki se sedaj sredi njihovega začaranega kroga vrtiliš z njimi vred. Zaupam vase. Moja ušesa požirajo vaše obsodbe, graje in kletve. Mračna žalost se kot alge kopiči v meni; toda ne dam se. Ne morem, nočem in ne želim vam podati rok. Kot otroka ste me lahko ovili okrog prsta in mučili. Danes pa ne! Moj svet bo ostal moj - neomadeževan od pokvarjenosti hitečih! Moja edina rešilna bilka je to. Širokoustite se in prilizujete, me hvalite in občudujete. O,

bog! Ven, lažejovaše besede, ki so nesmiselno in prazno govorjenje. Čemu? Mar nislite, da vam verjamem; vam in vašim priliznjenim besedam? Potem spet govoričite, kako težko živite, delate in se trudite za prazen nič. Ali res? Kaj pa velika vila in rdeča limuzina pred njo, pa vikend v hribih in na morju? Ne pretvarjajte se! Jaz nimam ničesar in ne želim ničesar. Ne vašega priliznjenega in hinavskega govoričenja, ne vašega vzdihovanja, ne vašega bogastva. Hočem le najti svoj pravi cilj in smisel. Opiram se na lastne sile in na ptice, drevesa in travo okrog sebe. Edino njim še zaupam. Le vam, drage pojoče ptice, cvetoča drevesa in zelena trava, lahko razodenem vso svojo bol, svoje načrte, misli, čustva. Ven, da me ve ne boste opeharile, kot so me ti hiteči hinavci. Ve nimate njihovega nabritega jezika, imate pa dušo in usmiljenje, ki mi ga skazujete. V vas ni trohice nesramnosti, zavidljivosti, laži in hinavščine. Zato se umikam v vaš svet, stran od krivičnih dvo-nožcev, njihovih laži in nespametnosti. Iščem svojo lastno bit in svojo pravico, katere pa bi ne ti hiteči hinavci radi okradli. Želim in hočem zmagati.

Zdenka Jurglič, 3.c

SPOMIN

Burje sive sekale so v morsko skalo.
Vali temni bičali so jo vsak dan.
Hoteli v nič so spremeniti sanje,
ki rodijo se na njej.
A potem...
kot obupanec brez volje
bil je tu...
spomin.

Mojca Nared, 1.b

LOČITEV

V zvoniku je težko in zamolknó odbilo svojih nekaj udarcev, zakaj zgodaj je še bilo. Kot že toliko juter poprej ga je tudi tokrat čakalo hladno in neprijetno prebujenje. A vendar je bil to zanj poseben dan: poslavljal se je od kraja, kjer je odrasel in ki ga je vedno ljubil. Pa je bil vseeno vesel te poti, saj ga nanj ni vezalo trenutno prav nič več. Dovolj mu je bilo enoličnosti, dovolj ljudi, ki ga niso dosegali in razumeli.

Ko se je utrujeno zamislil, ga je hipoma obšla misel, s katero je bil sineči zaspal: želel si je kot še nikdar, da bi je danes ne bilo in da bi se kdove kako zgodilo karkoli nemogočega, kar bi ji preprečilo, da ga pospremi na to, zanje tako žalostno pot. Sram ga je bilo te tihe, izdajalske želje, ki pa je le ni mogel pregnati.

Ko je s polnimi pljuči vdihnil hladni jutranji zrak doma, ki ga je zapuščal, je nenadoma obstal kot vkopan, saj na njunem križišču ni bilo nikogar. Vse okrog je bilo tiho in prazno in povsod sama mrzla, svečana tišina. A občel ga je občutek, ki nas pogosto preseneti, ko se nam izpolni davna želja: ko poskušaš veselo zadihati, se zasmeljati iz veselega srca, spoznaš, da to srce ni veselo in da ne premoreš trohice radosti, da si se iztrošil v upanju, hrepenenju in pričakovanju.

In zato so mu stopile solze v oči, ker je bil sam ta trenutek na svetu in ker je slutil, da jo bo ogoljufal za tisto pošteno in odkrito besedo. Hodil je hitro in strah ga je postalo, ko je začul svoje lastne zamolkné korake, in spraševal se je, če ni to morda njegova vest, ki mu sledi, ga opominja in katere senca bo zagrenila vse, kar je še bilo lepega tega jutra. Roke so mu drgetale, ko je prispel na postajo. Sesedel se je v kot in skušal ubiti čas s praznim, brezplodnim

razmišljanjem, ki pa ga je samo še bolj moreče potrlo.

Kdove zakaj se je nenadoma obrnil, ko je zaslišal nagel, nemiren šum korakov na peronu... Odrevenel je za hip in nato bliskovito vstal ter sanogibno razširil roke. V naslednjem trenutku se mu je molče vrgla okrog vratu. Zdaj je vedel, da je bila tekla vso to dolgo pot, da bi ga še enkrat videla, mu stisnila roko, pogledala v oči. Slutil je solze v obupanih očeh in bral je prošnjo v napol odprtih ustnicah. Krivda mu je legla na srce z vso težo. Vedel je, da bo z eno samo besedo razdejal vse njene upe in sanje, da bo zasekal smrtno rano v to občutljivo dušo, in žal mu je bilo. A drugega izhoda ni bilo, zakaj nadaljevati bi pomenilo eno samo unazano laž in pretvarjanje, ki ga je vselej sovražil. Ni mogel brodititi proti toku resnice, četudi v plitvini, za ceno neke navidezne duševne sreče, saj bi ga resnica slej ko prej okrenila v pravo smer. Vedel je, da jo bo z njim zapustilo vse, kar je v svoji osamljenosti imela, a čutil je, da lahko preboli in morda začne znova, čeprav je hkrati slutil, da bo ostala sama.

V njenih očeh je bilo toliko neizrečenih besed in imelo ga je, da bi skrnil glavo v njeno naročje ter jo prosil odpuščanja. A nič takega ni storil, saj so se brezupno končali vsi njegovi poskusi, da bi izstisnil iz sebe trohico topline. Boj je divjal v njen, čeprav se je zavedal, da bi lahko z najmanjšim naporom strl njen odpor, da bi molče sprejela vse, od nje dano, in morda mu je šla prav zato beseda tako težko z jezika. Ni se mogel odločiti, da bi spregovoril. Šran ga je bilo, ker je bila njena dlan tako topla, ko je trepetala v njegovi veliki, hladni roki. Ona pa ni niti slutila, kako trpi, ker ve, da ne bo nikoli več prišel.

Zategel pisk je nenadoma rezko presekal ozračje in oba sta se zdrznila. Nikoli se mu še ni tako obupano zastrmela v oči. Stisnila je njegovo roko, da ga je zbolelo. Ko se je vzpe-

njal na vlak, je še čutil na licu njeno dlan in bolelo ga je spoznanje, da jo je dejansko ogoljufal za resnico, ki jo je bil vedno tako neizprosno zahteval od nje. Se je imel pred seboj tisti trepetajoči, tragični izraz v njenih očeh, ki je bil en sam krik, naj se vrne. A poti nazaj ni bilo. Ko je odprl okno, se je vlak premaknil. Bila je čedalje manjša in bolj oddaljena, ko je z dvignjeno roko gledala za njim. Nato se je obrnila in stekla s perona. Vedel je, da si je najbrž za vse večne čase zapomnila njegov obraz ob slovesu in tudi on si je skušal njenega čim globlje vtisniti v spomin.

Srce mu je bilo težko, vedel je, da je varal in sejal bolečino in razdejanje tja, kjer je nekoč žel ljubezen, ki je nekateri ne nejdejo vse življenje, on pa jo je zavrnil brez besed. Vedel je, da ga morda nihče nikoli več ne bo tako ljubil in da se je bo spominjal, kadar bo sam. Zavedal se je prav tako dobro, da mu nikoli ne bo odpustila, a da ga ne bo nikoli pozabila, in tudi to je vedel, da bi se mu kadarkoli pozneje brez pomisleka vrgla v naročje, če bi ji le namignil. Občutek krivde se je spremenil v trenutno otopelost in vedel je, da tudi on ne bo pozabil.

Jeklena kolesa pa so enakomerno bobneč peša: zbogom...

Marija Trunkelj, 3.a

GRADIMO NOVEGA ČLOVEKA

Štejemo leto 1977. Minilo je celih 32 let od zadnjega krvavega leta v zgodovini naših narodov. Od tega mejnika dalje sledimo nezadržnemu ekonomskemu, političnemu in kulturnemu razvoju. Tempu tega razvoja mora slediti človek, ki ga v Jugoslaviji imenujemo delavec - samoupravljaec. Naša družba in dani zgo-

dovinski trenutek zahtevata od njega kritično, nesebično, predvsem pa ustvarjalno osebnost. K oblikovanju take osebnosti lahko prav gotovo prispeva svoj delež tudi marksistični krožek. V njem se zbirajo mladi dijaki, ki želijo razširiti svoje obzorje spoznanj in razčleniti mnoga vprašanja, ki se pojavljajo v mladi, razvijajoči se osebnosti. Program dela je prilagojen tako, da je v njem upoštevano hotenje vsakega člana. V zanimivih razgovorih spoznavamo in poskušamo reševati različne človekove osebnostne probleme, spoznavamo družbo v jugoslovanskem prostoru, položaj človeka v ostalih delih sveta, zelo veliko vlogo pa ima spoznavanje marksistične misli, ki je v zadnjem času v naši družbi dobila izredno pomembno vlogo. Že letos smo predelali del zastavljenega programa. Začeli smo s spoznavanjem Marxa skozi njegovo dialektično metodo, nato so sledile teme Hrvaški nacionalizem in Ustaška gibanja, pripravili smo oddajo za šolski radio ob 60-letnici oktobrske revolucije, spregovorili smo še o pojavih samoupravljanja in delavske participacije v svetu, nazadnje pa smo se udeležili predavanja tovariša Bajca o smereh razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja. Sledile bodo teme Srednješolci in religija, Samoupravno delovanje mladinske in drugih družbeno-političnih organizacij na gimnaziji in mnoge druge.

Mnoge od teh tem so gotovo zanimive tudi za ostale učence, ki niso člani krožka. Veseli bomo vsakega novega obraza, pa čeprav bo prišel samo k teni, ki ga zanima.

Marija Ferkolj, 4.a

MKUD OTON ŽUPANČIČ

Kultura je postala sestavni del našega življenja in dela. Bolj kot kdaj se zavedamo, da brez nje ne more nobena družba, najmanj pa naša. Že lani je stekla akcija ZK za poživitev kulturne dejavnosti, letos pa to akcijo nadaljuje ZKO.

Naša mladinska organizacija si je zadala nalogo pritegniti h kulturni dejavnosti vse dijake gimnazije in spodbuditi njihovo ustvarjalnost. Cilji naše nove organizacije naj bi bili: skrb za humane odnose med ljudmi, razvijanje vseh vrst ustvarjalnih sposobnosti, omogočanje globljega doživljanja umetniških stvaritev, organiziranje lastnih kulturnih prireditev, vključevanje v dejavnost ZKO in delo krajevnih skupnosti, navajanje na samostojno delo, na kritično vrednotenje umetniških stvaritev, obujanje tradicij NOB, prirejanje spominskih slovesnosti ob dogodkih, ki so historičnega pomena, pripravljanje vseh učencev na doživljenjsko pripadnost aktivnemu kulturnemu delu in razvijanju samoupravnih odnosov.

Zato bomo nadaljevali že zastavljeno delo v krožkih in razvili še druge kulturne sekcije. V naše MKUD, ki smo ga ustanovili ob občinskem prazniku, so dosedaj vključene naslednje sekcije:

- recitacijska sekcije
- hortikultura
- likovno-oblikovalna
- novinarsko-literarna (odbor za izdajo "Stežic")
- filmska
- foto
- klub OZN

Na ustanovnem sestanku MKUD smo sprejeli tudi program za šolsko leto 1977/78. Rezultate naših prizadevanj bomo pregledali na občnem zboru do konca šolskega leta.

Na ustanovnem sestanku smo se seznanili tudi z rezultati volitev.

Vodstvo MKUD sestavljajo:

- predsednik: Igor Lukšič
- tajnik: Barbara Močivnik
- blagajnik: Ivan Lukšič

Mentor MKUD je prof. Jože Sever, člani pa smo vsi dijaki gimnazije.

Vse naše kulturno umetniške sekcije smo povezali pod skupnim imenom MKUD Oton Župančič. Za ta naziv smo se odločili na sestanku MO iz spoštovanja do velikega pesnika naše moderne, ki je bil tudi učenec naše gimnazije in velik ljubitelj mladine ter slovenske besede in naroda.

Meta Fabjan, 4.b

R A Z P I S

Šolska skupnost razpisuje nagradni natečaj ob kulturnem prazniku, 8. februarju. Natečaja se lahko udeležijo vsi učenci gimnazije Novo mesto.

Obsega naslednja področja:

1. Literatura
2. Likovna umetnost
3. Glasba (inštrumentalna izvedba glasbenih del).
Prijave, na katere napišite ime in priimek, razred in naslov dela, ki ga boste izvajali, oddajte v tajništvu.
4. Umetniška fotografija - Vsak lahko odda le eno fotografijo na temo iz šolskega in izvenšolskega življenja ali lepote narave. Format fotografije naj bo 18 x 13 cm. Udeleženci naj oddajo svoje prispevke označene s šifro. Ime naj priložijo v zaprti ovojnici, ki naj bo označena z isto šifro.

Upoštevali bomo prispevke, ki jih bodo učenci oddali v tajništvu najkasneje do 30. januarja 1978.

Rezultate natečaja bomo objavili na prireditvi ob 8. februarju. Najboljša dela bodo nagrajena.

Šolska skupnost
gimnazije Novo mesto

ZA KULTURNI PRAZNIK - KVIZ TEKMOVANJE

Letošnji naš kulturni praznik - Prešernov dan bomo posvetili spominu na stoletnico rojstva drugega velikana naše poezije - Otona Župančiča. V načrtu nimamo navadne proslave, pač pa tekmovanje med ekipami, ki bi predstavljale posamezne razrede in ki naj bi pokazale svoje poznavanje Župančičevega življenja in dela.

Člani ekip morajo preštudirati naslednjo literaturo:

1. Oton Župančič: Izbrane pesmi (Klasje št. 9-10)
2. Oton Župančič: Izbrane pesmi (Kondor št. 62)
3. Oton Župančič: Veronika Deseniška
4. Oton Župančič: Izbrane pesmi (Prešernova družba 1977)
5. Dr. Joža Mahnič: Oton Župančič
6. Janko Kos: Pregled slovenskega slovstva
(Ustrezno poglavje)
7. Zgodovina slovenskega slovstva V.
(SM 1964; ustrezno poglavje)

Za izbiro in pripravo ekip so odgovorni razredni kulturni referenti. Najboljše ekipe, ki bodo nastopile na kvizu 8. februarja, bomo izbrali na tekmovanju v ponedeljek, 6. februarja po 7. šolski uri.

MKUD Oton Župančič

